

Handreiking administratieve procedure
binnen uw gemeente indien een inwoner is
overleden in het buitenland (vliegramp
Oekraïne)

Datum 23 juli 2014

Inhoud

Inhoud	2
Inleiding	3
1 Wat wordt in het land van overlijden geregeld	4
1.1 Verklaring van overlijden	4
1.2 Voorbereiding voor transport naar Nederland	4
2 Administratieve procedure door gemeente in Nederland	5
2.1 Verwerken overlijden in de BRP van ingezetenen	5
2.2 Rechterlijke overlijdensverklaring en de verwerking ervan in de BRP	5
2.3 Verlof tot begraving of crematie	6
2.4 Wettelijke termijn voor begraven of cremeren	6
3 Ten slotte.....	7

Inleiding

De ramp met het vliegtuig van Malaysia Airlines, vlucht MH17 heeft binnen veel gemeenten een of meerdere slachtoffers geëist.

Omdat het in geval van rampen van deze omvang niet mogelijk is om op alle punten de normale procedure rondom de aangifte van overlijden buiten Nederland te volgen, is voor u deze handreiking opgesteld. Aan de hand hiervan kunt u het administratieve proces zo soepel mogelijk laten verlopen.

De afwijkende procedures zijn er met name op gericht de nabestaanden zo min mogelijk te confronteren met administratieve zaken, terwijl er tegelijkertijd gewaarborgd wordt dat de benodigde registraties op orde blijven. In deze handreiking wordt daarom, naast de formele procedure, in een apart kader aangegeven hoe te handelen in dit specifieke geval van vlucht MH17.

1 Wat wordt in het land van overlijden geregeld

1.1 Verklaring van overlijden

Indien een Nederlandse ingezetene overlijdt buiten Nederland dan wordt als regel in het land van overlijden de akte of verklaring van overlijden opgesteld. De aangifte van overlijden wordt in eerste instantie in het desbetreffende land gedaan. Deze akte of verklaring van overlijden bevat de persoonsgegevens van de overledene alsmede de plaats van overlijden.

In geval van vlucht MH17 is voor alle slachtoffers de plaats van overlijden "Torez", land van overlijden "Oekraïne" (code 6038 voor de BRP) en datum van overlijden 17-07-2014.

Indien het land van overlijden is aangesloten bij het Apostillevrdrag¹ zal de overlijdensakte moeten zijn voorzien van een apostille van het land van overlijden. Deze apostille is een waarborg voor de authenticiteit van het document.

Oekraïne is aangesloten bij dit Apostillevrdrag. Echter in geval van de ramp met vlucht MH17 zal er geen gelegaliseerde en vertaalde akte van overlijden beschikbaar zijn. Wat dit voor gevolgen heeft voor uw administratie wordt in paragraaf 2 nader toegelicht.

1.2 Voorbereiding voor transport naar Nederland

De stoffelijke overschotten zijn of worden nog vervoerd naar Nederland. Hierover zijn internationale afspraken gemaakt die er toe leiden dat het vervoer van een stoffelijk overschot uit het buitenland naar Nederland ongehinderd geschiedt. Voorwaarde is dat hierbij een verklaring aanwezig is die is afgegeven door de bevoegde autoriteiten van het land vanwaar het stoffelijk overschot wordt vervoerd. Op deze verklaring moet de naam van de overledene staan plus de plaats waarheen het stoffelijk overschot wordt vervoerd.

De wettelijke bepalingen hierover zijn opgenomen in artikel 11 van het Besluit op de lijkbezorging.

Omdat identificatie van de slachtoffers van de vlucht MH17 pas in Nederland plaatsvindt, is er in dit geval geen sprake van individuele verklaringen afgegeven door de bevoegde autoriteiten. Wat dit voor gevolgen heeft voor uw administratie wordt in paragraaf 2 nader toegelicht.

¹ Om van documenten vereenvoudigd de authenticiteit te kunnen aantonen is tussen aangesloten landen het Apostillevrdrag (Verdrag tot afschaffing van het vereiste van legalisatie van buitenlandse openbare akten) afgesloten. Het houdt in dat met een enkele stempel de echtheid van stukken is aangetoond, opdat deze in andere landen als volwaardig document kunnen worden gebruikt.

2 Administratieve procedure door gemeente in Nederland

2.1 Verwerken overlijden in de BRP van ingezetenen

De nabestaanden dienen bij de gemeente aangifte van overlijden te doen². Hiervoor is de in het land van overlijden afgegeven akte van overlijden nodig. Op basis van de in het buitenland afgegeven akte van overlijden kan de gemeente de burgerlijke stand en basisregistratie personen (hierna: BRP) bijwerken.

Voor de slachtoffers van vlucht MH17 zal geen gelegaliseerde en vertaalde akte van overlijden beschikbaar zijn als brondocument om de BRP aan te passen. Omdat de gebruikers van de BRP (overheid) die gegevens wel nu nodig hebben, is bepaald dat u de gevalideerde lijst van het NCC kunt accepteren als document voor het ambtshalve registreren van overlijden in de BRP. Als brondocument noteert u "NCC-lijst vliegcramp Oekraïne"

De gegevens over de ingezetenen van uw gemeente van de gevalideerde lijst, kunt u als bevoegd gemeentefunctionaris met e-mailadres van de gemeente opvragen bij het NCC (ncc@nctv.minvenj.nl).

Het geregistreerde brondocument voor overlijden dient u dan op een later moment in de BRP te actualiseren (paragraaf 2.2).

2.2 Rechterlijke overlijdensverklaring en de verwerking ervan in de BRP

Nabestaanden zullen in veel gevallen een verklaring van overlijden nodig hebben om allerlei zaken te kunnen regelen. Voor bijzondere omstandigheden als de onderhavige bestaat daarvoor een bijzondere procedure (art. 1:426 Burgerlijk Wetboek).

Als iemand buiten Nederland is overleden en er geen overlijdensakte is opgemaakt of kan worden overgelegd, kan op verzoek van het Openbaar Ministerie of van iedere belanghebbende de rechtbank te 's-Gravenhage onder meer verklaren dat die persoon is overleden als aan één van volgende voorwaarden is voldaan:

1. als het overlijden heeft plaatsgevonden tijdens een reis met een in Nederland thuisbehorend luchtvaartuig;
2. als de overledene Nederlander was;
3. als de overledene zijn woon- of verblijfplaats in Nederland had.

Dit geldt eveneens in geval van vermissing, terwijl iemands overlijden, alle omstandigheden in aanmerking genomen, als zeker kan worden beschouwd.

Een afschrift van de beschikking van de rechtbank wordt aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente 's-Gravenhage gestuurd. Deze maakt van de beschikking een akte van inschrijving op, die hij in het register van overlijden opneemt. Deze akte geldt als een regulier opgemaakte overlijdensakte.

² In normale gevallen wordt deze aangifte van overlijden veelal verzorgd door de uitvaartorganisatie

Het Openbaar Ministerie is, uit overwegingen van piëteit en respect, bereid om deze procedure namens de nabestaanden in gang te zetten.

Na het inschrijven van de akte van overlijden door de gemeente 's-Gravenhage krijgen gemeenten een afschrift van deze akte toegestuurd, dat wordt gebruikt om de BRP te actualiseren voor wat betreft het brondocument (procedure sterker brondocument).

2.3 **Verlof tot begraving of crematie**

Ook in geval van overlijden in het buitenland moet er door de ambtenaar van de burgerlijke stand schriftelijk verlof tot begraving of crematie worden verleend alvorens tot begraving of crematie kan worden overgegaan. Het Besluit op de lijkbezorging geeft hiervoor in artikel 14 de benodigde procedure;

- de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar de lijkbezorging plaatsvindt, verleent op grond van de verklaring die is gebruikt voor het vervoer van de overledene verlof tot begraving of crematie;
- de overgelegde verklaring wordt door de ambtenaar van de burgerlijke stand bewaard.

Omdat bij de ramp met vlucht MH17 de identificatie in Nederland plaatsvindt, zal er niet per individuele overledene sprake zijn van een verklaring voor vervoer zoals bedoeld in artikel 14 van het Besluit op de lijkbezorging.

In plaats daarvan kunt u in dit specifieke geval de melding dat een slachtoffer is geïdentificeerd accepteren als document op grond waarvan verlof tot begraving of crematie kan worden verleend.

2.4 **Wettelijke termijn voor begraven of cremeren**

In geval van overlijden in het buitenland geldt artikel 13 van het Besluit op de lijkbezorging. Hierin staat dat indien een overledene Nederland is binnengebracht op een zodanig tijdstip dat begraving of crematie binnen de door artikel 16 van de wet gestelde termijn van de zesde werkdag na die van het overlijden niet mogelijk is, de begraving of crematie zo spoedig mogelijk daarna dient plaats te vinden.

De uiteindelijke identificatie van de slachtoffers van vlucht MH17 vindt pas in Nederland plaats. In dit geval dient 'zo spoedig mogelijk daarna' te worden gelezen als 'zo spoedig mogelijk na identificatie'. In dit geval is artikel 17 van de Wet op de lijkbezorging niet van toepassing; het is dus niet nodig om de burgemeester te verzoeken een andere termijn te stellen voor de lijkbezorging.

3 Ten slotte

Deze handreiking is tot stand gekomen in samenwerking met het ministerie van Veiligheid en Justitie en met de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken.

Het Nationaal Crisiscentrum (NCC) bij het ministerie van VenJ bundelt alle informatie op rijksniveau en is de ingang voor gemeenten die bericht hebben ontvangen dat er zich onder de slachtoffers van vlucht MH17 een of meerdere inwoners van hun gemeente bevinden.

De Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken voorziet op haar website www.nvzb.nl in voor gemeenten relevante informatie op het gebied van burgerzaken.

Deze handreiking is ook te vinden op www.bprbzk.nl en op <http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/venj>

De tekst van de Wet op de lijkbezorging vindt u op <http://wetten.overheid.nl/BWBR0005009/>

De tekst van het Besluit op de lijkbezorging vindt u op <http://wetten.overheid.nl/BWBR0009080/>

De tekst van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek vindt u op <http://wetten.overheid.nl/BWBR0002656/>